

[Link til materiale](#)

Klar, parat, skolestart

Afsnit 4: "Jeg skal tisse!"

Læremidlet	Klar, parat, skolestart, DR
Medietyper	Tv-udsendelse
Fag	Dansk
Målgruppe	0.-1. klasse
Nøgleord	Alle ord tæller, humor, sprog, sproglig bevidsthed, skrivning, mundtlighed, skolestart, trivsel, venskaber, relationer, ubehag, hjælp, toiletter

Fagligt fokus

Denne vejledning indgår i læseprojektet "Alle ord tæller", som er et projekt i samarbejde mellem bl.a. DR, bibliotekerne og CFU Danmark. Projektets formål er at styrke børns læsekultur ved at arbejde undersøgende og eksperimenterende.

"Klar, parat, skolestart" er 12 tv-udsendelser fra DR Ramasjang, hvor vi følger Elly, Oscar og deres nye klassekammerater, når de starter i skole. I de forskellige afsnit får vi lov at være med i de udfordringer og sejre, de oplever sammen. Hvert afsnit tager udgangspunkt i et tema. Serien er bygget op som Oscars tilbageblik på sin egen skolestart, som han fortæller sin datter Rosa, der skal starte i skole. I hvert afsnit er der en fængende og humoristisk musikvideo, som understøtter temaet, som både du og dine elever helt sikkert har lyst til at synge med på og danse til.

Denne vejledning tager udgangspunkt i seriens fjerde afsnit: "Jeg skal tisse". Oscar skal på toiletet, men de er klamme, og han er også bange for at låse døren. Måske kan han holde sig...

Tema: At opleve ubehag.

Sprogligt fokus

Elever kan allerede fra skolestart bruge sproget på mange forskellige måder og i mange forskellige situationer. Men der er sikkert også situationer, hvor dine elever oplever, at de bliver udfordret i at formulere det, de gerne vil i de forskellige situationer, de møder.

I vejledningerne til de forskellige udsendelser af "Klar, parat, skolestart" får du inspiration til, hvordan du og dine elever kan arbejde med forskellige udsagn fra temaerne i afsnittene. På den måde bliver det helt konkret for eleverne, hvordan de kan bruge sproget og udtrykke sig i forhold til de forskellige udfordringer, som de møder. Fx at skulle håndtere konflikter eller bede om hjælp.

De 12 udsendelser har fokus på følgende temaer:

- Afsnit 1: "Første Skoledag" (at skabe nye venskaber og relationer)
- Afsnit 2: "Fars lille, store pige" (at være pinlig)
- Afsnit 3: "De farlige fra fritten" (at være nervøs)
- Afsnit 4: "Jeg skal tisse!" (at opleve ubehag)
- Afsnit 5: "Venskabskagen" (at sige undskyld)
- Afsnit 6: "Elly alene i verden" (at føle sig udenfor)
- Afsnit 7: "Fødselsdagen" (at være bange for ikke at leve op til andres forventninger)
- Afsnit 8: "Legetøjsdagen" (at være urolig i kroppen)
- Afsnit 9: "Kan du stave til hundelort?" (at være sårbar)
- Afsnit 10: "Kreakrisen" (at kunne håndtere konflikter)
- Afsnit 11: "Rådden-banan-dag" (at føle sig presset)
- Afsnit 12: "Venner for evigt" (at være ærlig)

Hver udsendelse er inddelt i kapitler, som understøtter det faglige og sproglige arbejde i klassen. Hvis du ikke før har brugt kapitelmærkninger i en tv-udsendelse på mitCFU.dk, er der hjælp at hente her: <https://wiki.mitcfu.dk/soeg-i-samlingerne/tv/>

Dine elever vil i dette afsnit se eksempler på, hvordan Ras finder på alle mulige historier for at få Oscar til at blive tryk ved at gå på toilettet. Det sproglige fokus i denne vejledning handler derfor om at finde på gode historier som en måde at få noget ubehageligt til at blive mindre skræmmende.

Idéer til undervisningen

Krop og leg

For at give eleverne en forforståelse for det sproglige fokus "at finde på gode historier" som en måde at få noget ubehageligt til at blive mindre skræmmende kan de, inden I ser udsendelsen, øve sig i at finde på historier.

Tal først om, hvad en historie er, og giv eksempler på, hvordan du selv før har brugt historier på den måde. Lad eleverne gå sammen to og to, og lad dem prøve at finde på historier, som fx gør mørke mindre farligt eller det at sove hos en kammerat.

Det er en god måde at give dem en sproglig og kropslig fornemmelse for, hvad en fortælling kan, og hvordan de kan bruge det som en strategi, hvis de oplever ubehag i forskellige situationer. Tal efterfølgende om, hvordan det føles at fortælle og få fortalt historier. Tal også om, hvordan man kan inddrage kropssproget i en fortælling eller genstande som fx bamser, monstersokker eller magiske gafler ☺.

Se og oplev

Se afsnittet "Jeg skal tisse!" uden afbrydelser, så eleverne kan opleve og indleve sig i personerne, universet og handlingen.

Tal sammen og tænk

Når I har set udsendelsen, kan I enten fælles eller i små grupper eller makkerpar tale om, hvordan Ras finder på alle mulige historier for at få Oscar til at blive tryk ved at gå på toilettet.

Skarp på opgaven

Til vejledningen er der udarbejdet taleboblere med replikker fra udsendelsen, som du kan arbejde med sammen med dine elever for at få styr på udsendelsens kronologi og for at sætte fokus på sproget i situationen omkring at opleve ubehag.

cfu

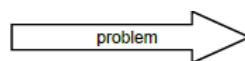
"Hvis man ikke kan lide at låse døren, så kan man bare få en ven til at holde vagt."

Eksempel på taleboble

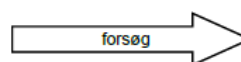
Start med at læse de taleboblere højt for eleverne og find i fællesskab ud af, hvem der taler. Replikkerne findes i kapitlemærkningen, hvis I har brug for at se de steder, hvor replikken indgår i afsnittet. Taleboblere er vedlagt som elevmateriale og kan printes.

I kan bagefter sætte taleboblere op på tavlen i kronologisk rækkefølge, så eleverne får en forståelse for handlingen. Selvom de fleste elever ikke kan læse endnu, så skaber det struktur og overblik at være med i processen.

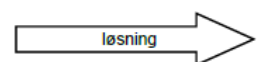
Der er i elevmaterialet vedlagt tre overskrifter, som replikkerne kan inddeles i:

Hvad er problemet i fortællingen?

Hvem gør hvad for at løse problemet?

Hvordan bliver problemet løst?

Lad eleverne i fællesskab give et bud på, hvilke talebobler der hører til under de forskellige overskrifter, og placer overskrifterne over taleboblerne, så det bliver visuelt for eleverne.

Under **Tal sammen og tænk** var der lagt op til, at eleverne skulle forholde sig til, hvordan Ras finder på alle mulige historier for at få Oscar til at blive tryk ved at gå på toilettet.

Du kan ved at bruge den tomme taleboble tegne og skrive, hvad du sagt, når du har bedt om hjælp. Ved at modellere det for eleverne og tænke højt får de et indblik i, hvad de kan tænke og overveje, når de selv skal tegne en taleboble.

Syng og dans

I udsendelsen er der en sang, som kan bruges i forbindelse med et break, så dine elever får danset og bevæget sig. Sangenes tekster understøtter temaet i udsendelserne. Lad derfor eleverne høre nogle udvalgte sætninger og tal om, hvordan de passer sammen med det, som udsendelsen handler om.

Uddrag fra sangtekst:

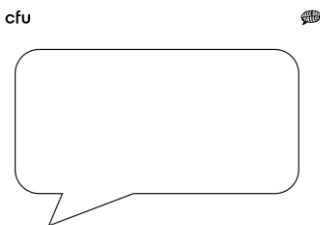
Jeg fanger din hånd. Vi har et særligt bånd
Er himlen dækket af mørke skyer, er venner som tusind paraplyer
Rigtige venner er som en familie, man selv vælger

Skriv, tegn og udtryk

Lad eleverne lave deres egen taleboble i skrift og tegning, hvor de forholder sig til, hvad de sagt, når de har bedt om hjælp, eller kunne sige for at bede om hjælp.

Del med en ven

Når eleverne har skrevet og tegnet deres talebobler, kan de dele den med en klassekammerat.

Eksempel på taleboble

Supplerende materialer

I projektet er der udviklet forskellige aktiviteter til print på bibliotekernes side, som kan bruges i undervisningen:

<https://www.laesesportet.dk/klar-parat-skolestart-paa-biblioteket>

Da afsnittene lægger op til, at forældre også involveres i skolestarten, har bibliotekerne også lavet en side, der er henvendt til forældre:

<https://www.laesesportet.dk/klar-parat-skolestart>

Brug fx nipnapperen som samtalestarter til at tale om skolen. Den vil kunne hjælpe eleverne med at sætte sprog på deres skolestart.

Nipnapper med samtalestartere

DR har ligeledes lavet en side med forskellige ressourcer ind i temaet skolestart og til udsendelsen Klar, parat, skolestart:

<https://www.dr.dk/boern/alleordtaeller/tema/klar-parat-skolestart-til-laerere-og-paedagoger>

På mitCFU.dk er der flere læremidler, som du kan supplere med.

Gå fx på opdagelse i e-bogen "Garmanns sommer", som er en smuk og poetisk billedbog om Garmann og hans bekymringer for at begynde skole:

<https://mitcfu.dk/CFUEBOG1066307>

Eller se filmen om Villads fra Valby, som handler om en dreng med en livlig fantasi, som de voksne slet ikke forstår. Det betyder, at han tit overtræder de usynlige "voksenregler" for, hvad man må og ikke må:

<https://mitcfu.dk/CFUFILM1071794>